

Onderwijsvitaminen

voor inspiratie en motivatie op school

©2014, Frank Stienissen, Valkenswaard

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16 h Auteurswet dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet) kan men zich wenden tot Stichting Pro (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-pro.nl). Met betrekking tot sommige teksten en/of illustratiemateriaal is het de auteur, ondanks zorgvuldige inspanningen daartoe, niet gelukt eventuele rechthebbende(n) te achterhalen. Mocht u van mening zijn (auteurs)rechten te kunnen doen gelden op teksten en/of illustratiemateriaal in deze uitgave dan verzoeken wij u contact op te nemen met de auteur.

NUR 100, 190
Eerste druk 2014

Redactie: Marita Weener, www.redactiebureauamaritaweener.nl
Ontwerp en vormgeving: Sabrina Wakker, www.sadedesign.nl
Fotografie: Shutterstock
Uitgever: Sabine Kokee, www.pomanagement.nl

Op www.pomanagement.nl vindt u actuele columns en artikelen over schoolontwikkeling en professionalisering in het primair onderwijs.

Onderwijsvitaminen

voor inspiratie en motivatie op school

Frank Stienissen
2014

Inhoud

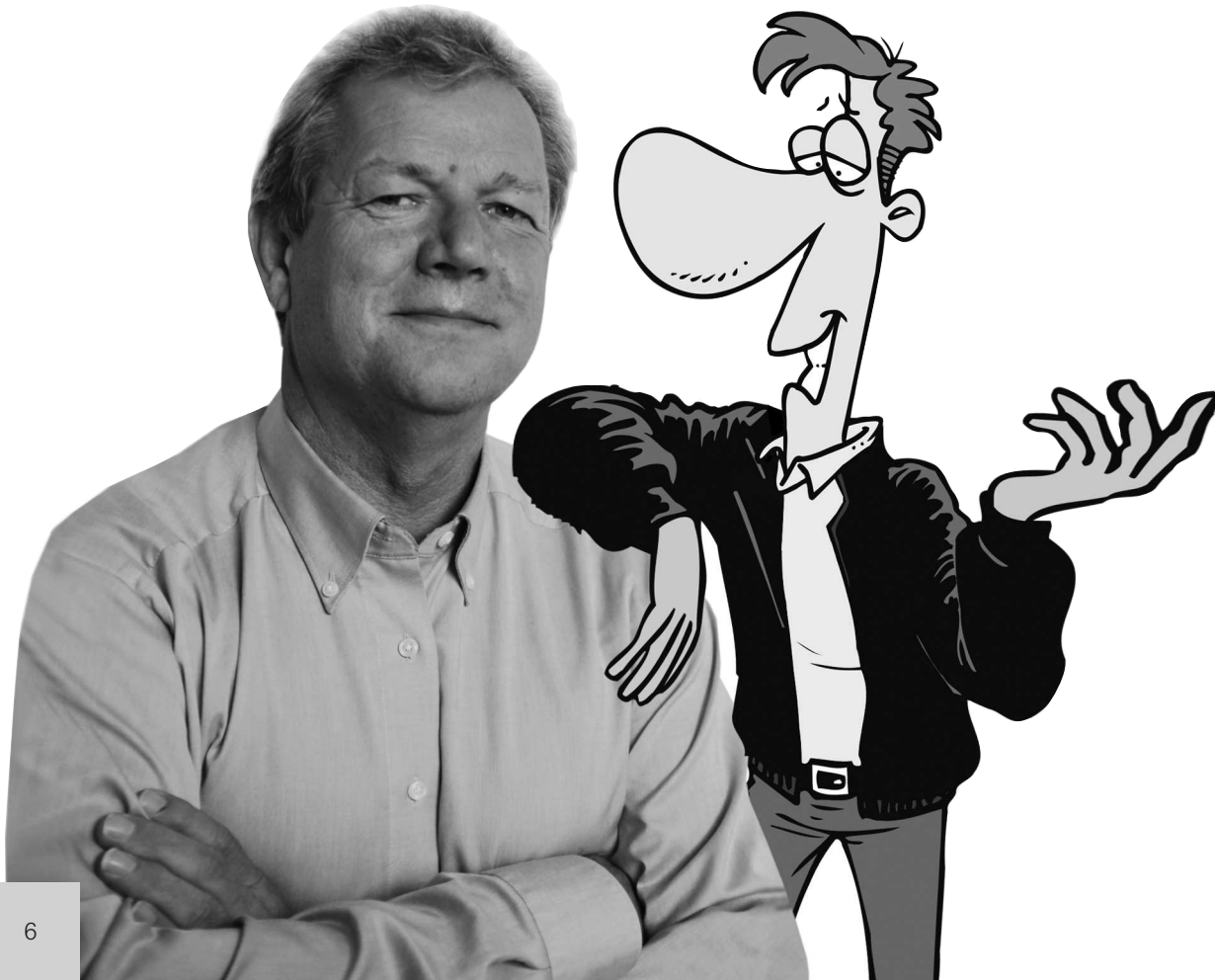

6	Voorwoord Frank	50	Morgen is vandaag
8	Het model van Lobèl	52	Teach en coach like a champion
10	Vreemd, die vreemde talen	54	Humor helpt
14	Ruimte krijgen om boven jezelf uit te stijgen	56	Do your job
16	Lefklepke	58	Slimme mensen, opgepast
18	De gelukkige directeur	60	Verbreinen
20	Finland first	64	Andere weg
24	Revolutie (1)	66	Homo Zappiens (1)
26	Revolutie (2)	68	Homo Zappiens (2)
30	Revolutie (3)	70	Homo Zappiens (3)
32	Nieuwsgierig	72	De directeur maakt het verschil
34	Passie en geluk	76	Veel van weinig
36	Droom of nachtmerrie	80	Schat aan informatie
38	Dwaas, nieuwsgierig, speels en energiek	82	Morrende menigte. No more!
40	Gates op de barricade	84	Anders denken, anders doen
42	Algemene periodieke keuring (APK)	86	Bevlogenheid versus burnout
44	Samen	88	Facebook Learning Factory
46	Loon naar werken		

Voorwoord Frank over de

mooiste baan

Tot mijn zeventiende heb ik weinig anders gedaan dan gesport. Zoals zoveel jongens wilde ik voetballer worden. Ik was een aardig eind op weg, maar een onwillige knie gooide abrupt roet in het eten. Uiteindelijk ben ik Nederlandse Taal- en Letterkunde en later Staathuishoudkunde gaan studeren. En zo belandde ik voor de klas.

Mijn eerste baantje – ik studeerde toen nog – was op een soort vmbo-school. De les begon veel te laat, omdat ik in Nijmegen de dependance van de school niet kon vinden. Het bleek een ware vuurdoop te zijn. Ik had al een paar voorgangers gehad. Zij waren letterlijk onder de druk van de klas bezweken. En druk waren de leerlingen zeker, oké, maar niet brutaal. Ook hadden ze allemaal gemeen dat ze totaal geen interesse hadden in de algemene vakken (taal, rekenen, handelskennis) die ik moest geven. Toch wist ik vanaf dat moment dat het leraarschap mij op het lijf geschreven was.

Niet alleen vond ik het hartstikke leuk om mijn ‘verhaal’ te vertellen, ook merkte ik dat de omgang met de leerlingen mij veel energie gaf. In de jaren die daarop volgden, heb ik nog diverse functies in het onderwijs vervuld, zowel in het reguliere onderwijs als in het commerciële opleidingscircuit. Eind jaren tachtig maakte ik ook nog kennis met de tijdschriftenwereld. Ik kon bij een van de grootste uitgeverijen van Nederland ‘redactioneel ontwikkelaar’ worden. Ik had werkelijk geen idee wat mij te wachten stond, maar vond het maken van tijdschriften en alles wat erbij kwam kijken, bijster interessant. Meer dan vijftien jaar heb ik beide functies naast elkaar vervuld. Uiteindelijk heb ik een keuze moeten maken.

Als ik na 25 jaar de balans opmaak, durf ik te stellen dat het reguliere onderwijs mij verreweg de meeste voldoening heeft gegeven. Nergens kun je zoveel beteke-

nen, nergens kun je zoveel ‘waarde toevoegen’ als in het onderwijs. Werken als docent of schoolmanager is werkelijk een prachtbaan, de mooiste baan die er is. Hoe vaak wordt er door leerkrachten en schoolleiders niet met een scheef, enigszins jaloers oog gekeken naar functies in het bedrijfsleven. Ik kan u zeggen dat het gras achter die heuvel absoluut niet groener is. Integendeel. Binnen de muren van de school en de klas gebeurt het echte werk. Het doet er echt toe!

Dat neemt overigens niet weg dat er ook in het onderwijs het nodige moet gebeuren. De manier waarop we nu me de ‘stof’ en met jonge mensen omgaan, is echt aan vernieuwing toe. Als hoofdredacteur van diverse onderwijsbladen, heb ik dat de afgelopen jaren mogen aanschouwen. Ook heb ik in binnen- en buitenland gezien dat het anders en beter kan. Nog steeds hebben we de neiging om de methodische, didactische en pedagogische principes die we decennialang, misschien zelfs wel langer, gekoesterd hebben, een op een door te zetten in het huidige onderwijs. Maar de wereld is veranderd, het kind is veranderd, de ouders zijn veranderd, de wijze waarop de informatie overgebracht wordt is veranderd, de middelen zijn veranderd, de eisen zijn veranderd, de gevraagde vaardigheden en kennis zijn veranderd. En dat betekent ook dat het onderwijs, de school, de schoolleider en docent mee moeten veranderen. Het liefst op organische wijze, van binnenuit en niet van buitenaf. Ministeriële blauwdrukken, hoe goed bedoeld ook, hebben maar zelden het beoogde effect gehad. Onderwijsvitaminen zijn voor de werkvloer bestemd, voor de schoolleider en de leraar die het beste uit het kind én uit zichzelf wil halen. Ter lering en vermaak. Niet meer, niet minder.

Onderwijsvitamine 1

Het model van **Lobèl**

Als iedereen rechtsaf gaat, dan heb ik vaak de onbedwingbare neiging linksaf te slaan. Dat obstinate gedrag kan ik maar heel moeilijk onderdrukken, ook al weet ik dan dat ik óf de verkeerde afslag neem, óf een roepende in de woestijn ben.

Tegenwoordig moeten alle onderwijskundige theorieën evidencebased zijn. En als ik weer een fantastische presentatie heb gekregen van een of andere hotemetoot, dan willen mijn gedachten nog wel eens afdwalen naar mijn eigen lagereschooltijd. Dan moet ik denken aan juffrouw Lobèl. Ik kreeg haar in de vierde klas. Een geweldige juf. Echt. Werkelijk een verademing met de juf die ik in de tweede klas had gehad. Daartussenin zat een meester. Hij was wel aardig, maar als ik hem op de keper beschouw, heeft hij toch niet zoveel indruk op mij gemaakt.

Juffrouw Lobèl was een juf die vol liefde en met een grote betrokkenheid en enthousiasme mij het gevoel gaf dat ik het helemaal goed deed. En wat ik niet goed deed, bedekte ze met de mantel der liefde. Dat gevoel heeft ze ongetwijfeld ook aan de andere 34 kinderen in de klas gegeven, maar daar was ik mij op dat moment niet van bewust.

Juffrouw Lobèl haalde werkelijk elke dag het beste in mij naar boven. Niets leek haar te veel te zijn om mij nog harder te laten werken, zodat ik mij met een nietsontziende overgave stortte op de onderwerpen die werden aangedragen. Ze gaf complimenten, sloeg een arm om me heen als het even niet lukte, lachte mee als ik dacht dat ik iets leuks gemaakt had en stimuleerde mij nog verder te gaan als ik klaar was. Elke dag ging ik fluitend naar

school, het jaar vloog voorbij en het jaar sloot ik af met werkelijk verbluffende cijfers. Nooit meer heb ik beter gepresteerd. Haar aandacht, toewijding en liefde voor mij – nogmaals, dat gevoel gaf ze ongetwijfeld aan iedereen – was een onmetelijke stimulans om tot ongekende hoogten te stijgen.

Natuurlijk heeft Marzano gelijk, al zijn theorieën zijn uitgebreid getest, natuurlijk heeft Howard Gardner gelijk met zijn ideeën over meervoudige intelligentie en de coöperatieve leerstrategieën die hij daaraan verbonden heeft. En natuurlijk hoef je ook niet de theorieën van Maria Montessori direct overboord te gooien. Elk kind verdient persoonlijke aandacht en heeft ruimte nodig om zich goed te ontplooiën.

Toch kunnen ze met al hun theoretische kennis in de verste verte niet tippen aan de ogenschijnlijk simpele, maar welgemeende interesse van juffrouw Lobèl. Alles is liefde. Liefde voor de drukke kinderen, voor de stille kinderen, voor de zwakke broeders en voor de bollebozen. Als een leerkracht over die bijzondere gave beschikt – eigenlijk vind ik het een *conditio sine qua non* – dan zit ieder kind lekker in zijn vel en ontwikkelt het zich optimaal. Geen kind staat dan alleen, geen kind voelt zich dan tekortgedaan of aan de zijlijn staan. Passend onderwijs pur sang.

Ik ben er honderd procent van overtuigd dat een dergelijke leerkracht pas echt het verschil maakt. Daar kan geen enkel theoretisch model, hoe goed onderbouwd ook, tegenop. Als ik moet kiezen tussen Marzano en het 'Model van Lobèl', kies ik blind voor het laatste.